

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum augeatur per additionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super Quæstionis vigesimaquarta Articulum sextum.

¶ In articulo nota in titulo Nourie, quod charitatem augeri per actus, tripliciter intelligi potest. Vno modo effectiue: & sic non est questio, quia sicut charitas non fit per actus nostros, sed a Deo, ita nec augetur per actus nostros, sed a Deo.

¶ Alio modo meritorie, & hoc tripliciter, uel meritorie solum: uel meritorie, & effectiue: hoc est, cum effectu augmenti. Et hoc tertio modo directe intelligitur in q. 5. q. 8. charitas quolibet suo actu augetur. Secundus tamen sensus extra questionem ordinatio non est, ut in sequentibus patet.

¶ In eodem articulo in responsione ad primam. Durandus obuians occurrit in 1. sententia dist. 7. q. 8. negans quolibet actu charitatis mereri aliquem charitatis augmentum. Et ratio sua est: quia ille solus dignus est accipiendis, qui bene uiuit iam accipens: sed habens habitum, & remissus uisus illo, non debet modo uitae suo haberi, quia non proportionatus actibus ipsi haberi: ergo non quolibet actu charitatis meretur augmentum charitatis, sed solum per illos, qui excellunt, uel ad eum ipsum habitum.

¶ Ad hoc dicitur, quod cum in merito uitae aeternae claudatur meritum augmenti, cum charitas uictoris, dum fit comprehensioris, ad terminum augmenti peruenit, mirum est, quomodo ille concedat, quod quilibet actu charitatis mereatur uitam aeternam, & non augmentum charitatis. Nec ualeat responso sua scilicet, quod maius est mereri augmentum, & uitam aeternam, quam uitam aeternam: quoniam augmentum uiae ordinatur ad augmenti terminum, ac per hoc in merito augmenti in termino, claudatur meritum omnis augmenti, magis quam e contra: quia uicinius augmenti necessario inferuntur omnia praecedentia, & non e converso, ut patet in deficientibus a termino. Qui enim meretur episcopatum, meretur sacerdotium prauium. Unde ad rationem in oppositum dicitur, quod ratio aut est ex quatuor terminis, aut habet falsam minorem, quoniam concessa maiore, cum dicitur in minore, quod remissus uisus haberi, non uisus eo debito modo, aut intendit per se, debito modo, adeo quod bene: & sic minor est falsa, quia uisus habitu charitatis remissus, bene eo uisus, quod ex hoc patet, quod per illum actum meretur uitam aeternam. Iam enim etiam ipse concessit, quod quilibet actu charitatis meretur uitam aeternam. Aut intendit per se, debito modo, idem quod adaequate, & sic argumentum est ex quatuor terminis, & nihil concludit, dum in maiori assumitur non subsumitur. Sed remissus agens non bene uisus accipit: sed subsumitur. Sed remissus agens, non adaequate uisus accipit, &c. Nihil ergo obstant sua obiectione.

¶ In responsione ad secundum in eodem articulo, idem Durandus occurrit ibidem, uolens quod habitus acquisitus per quemlibet actum sequentem augetur: quia par ratio est de omnibus, & quia par ratio est de intentione formarum in naturalibus, & habituum in anima: ita quod sicut unico actu generatur calor, & quilibet habitus, licet per modum dispositionis, & quolibet simili actu augetur.

¶ Ad hoc dicitur, quod ista questio directe spectabat ad tertium articulum, & in prima secundae: sed non occurrit tunc Durandus. Unde magis breuiter dicit, quod longe distat natura habitus in generatione

A & intentione, a naturis qualitatuum naturalium, ut patet ex eo, quod naturalia non possunt affluere causari, ut dicitur in secundo Ethic. Si infinites namque proiciatur lapis sursum, non affluet ascendens, aut dissiuetur descendere. Constat autem affluere descendere, & dissiuetur, multitudinem similitum actuum importare.

¶ Ad tertium dicendum, quod infusio charitatis importat quandam mutationem secundum habere charitatem, & non habere. Et ideo oportet quod aliquid adueniat, quod prius non infuit. Sed augmentatio charitatis importat mutationem secundum magis, & minus habere: & ideo non oportet, quod aliquid infuit, quod prius non infuit, sed quod magis infuit, quod prius minus inerat. & hoc est quod facit Deus charitatem augendo. s. q. magis infuit, & quod perfectius uel multitudo Spiritus sancti participatur in anima.

ARTICVLVS VI.

Utrum quolibet actu charitatis charitas augetur.

¶ Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod quolibet actu charitatis charitas augetur. Quod non potest id quod maius est, potest id quod minus est: sed quilibet actus charitatis potest mereri uitam aeternam, quae maius est, quam simplex charitatis augmentum: quia uita aeterna includit charitatis perfectionem, ergo multo magis quilibet actus charitatis charitatem auget.

¶ 2. Praet. Sicut habitus uirtutum seu actus mansuetudinis, tunc utpote dissimilis, patitur, & passa fit similis, dum fit in actu secundi gradus, & sic deinceps. Et quod diximus de mansuetudinis habitu, simile est in aliis. Et ex hoc patet quanta sit differentia inter actus alicuius habitus pura, mansuetudinis quo ad uim intensiuam eiusdem. Nam actus remissi quodammodo disponunt ad augmentum, & quodammodo ad diminutionem. In quantum enim exercent habitum illum, utpote illi similes, licet non perfecte firmant, aut firmum conferant habitum. In quantum uero deiciunt a similitudine perfectionis habitus, inclinant ad imperfectiorem gradum habitus, quod est disponere ad diminutionem. Simile enim ad simile inclinatur. Actus autem adaequari habitui, qui habet, disponunt ad augmentum habitus, dum & illum firmant, aut conferant in suae perfectionis gradu, utpote perfecte similes perfectioni habitus, & animae potentia per hoc propinquior redditur ad ulterius perfectionis gradum eiusdem habitus. Actus uero excedentes perfectionem habitus uirtute actui principij ipsius habitus excessum habentes, augent, seu inueniunt ipsium habitum. Tunc enim potentia animae, quae dissimilis actu erat mansuetudini in tali gradu, patitur ab illius actui per actus ab illo actui proueniens, secundum quod excedit passuum adhuc non plene assimilatum sibi, & sic ei similior. Ex his autem habes, quomodo sit, uel non sit inter naturalium & habituum intentionem eadem ratio, & quod actus elicit habitus ut sic, non auget habitum, sed aliqui disponunt ad diminutionem, & aliqui ad augmentum, & quod non est eadem ratio de omnibus actibus similibus, ex quibus fieri dicitur habitus. Et quod illi soli actus similes augent, qui ab actui secundum id, quo excellit similitudinem passui, ad eum procedunt. Hi si quidem actus ut sic, sunt dissimiles in principio augmenti, & similes in fine eiusdem ipsi passui, & illius habitui, & sic simile simili intenditur, & augetur. Patet demum ex his sensus articuli illius in prima secunda, & dictorum in eo. Ad hunc si quidem sensum omnia reducenda sunt: quoniam hic est quod quod est rei huius, ut inductiue facile potest manifestari. Unde ex hoc patet, quare calidum ut quatuor, non intendit, si apponatur sibi calefactura Secunda Secunde S. Thomae. H. 2. Actuum